

DE COM RESOLDRE EL PROBLEMA DELS TRES COSSOS

FREDERIC MONTORNÉS

Dionís Escorsa. Museu d'Art Modern de Tarragona, 14 de juliol - 4 de setembre de 2022.
dipta.cat/mamt

El problema dels tres cossos no era el meu problema fins que Dionís Escorsa me'n va parlar a través de la millor solució que podia donar a qui, com jo, no és matemàtic però intenta entendre el món a través de l'art. Em refereixo a l'exposició que va presentar Escorsa al Museu d'Art Modern de Tarragona com a guanyador de la darrera edició de la Biennal d'Art Diputació de Tarragona i que, plantejada en tres parts, va aconseguir que la seva no fos una exposició de compromís sinó una proposta de solidesa admirable gràcies a l'equilibri que va obtenir de combinar les dosis justes de domini tècnic amb diferents capes i nivells de contingut, un grau de recerca ben mesurat i, sobretot, per la porta que va deixar oberta a l'espectador per tal que es llancés a l'aventura d'interpretar allò que veia a partir d'uns fets exposats. Diu Dionís Escorsa que el problema dels tres cossos és un problema matemàtic que va plantejar Newton tot basant-se en la solució el·líptica de Kepler en relació amb els càlculs de moviments orbitals per a més de dos astres. Disposat a tirar pel terra la impossibilitat de resoldre aquest problema des de l'àmbit de la ciència, Escorsa recorre a L'esfinx de Roscoff (1910) —un quadre de Josep Nogué, pertanyent a la col·lecció del MAMT— per projectar sobre la superfície d'una còpia d'aquest quadre realitzada per ell mateix un relat videogràfic de ficció tridimensional titulat El problema dels tres cossos i que, durant els seus 20 minuts de durada, permet que l'espectador cregui que allò que està veient ho ha pogut copsar algun cop en la realitat pel fet que passa en un indret pintat fa anys per un pintor paisatgista. Dionís Escorsa, tot honorant la figura del seu avi, un pintor paisatgista amateur interessat en l'estudi empíric de les trajectòries dels astres, al temps que fa volar la imaginació tot fabulant a dia d'avui sobre la relació de tres astres en diferents hores d'un dia, ens fa saber que la seva decisió no és original sinó la continuació d'una tradició que, com mostrava a la sala dels «Sacrilegis estel·lars», va comptar amb les aportacions de pintors paisatgistes de prestigi com Eliseu Meifrén i Modest Urgell o, en el registre d'un aficionat, el seu avi Dionís Escorsa. Com a complement d'aquest viatge al passat on artistes i científics de tot tipus s'han trencat i es trenquen el cap per resoldre un problema de difícil solució matemàtica, Escorsa presenta una seqüència de dibuixos corresponent a Balcó invers, l'obra amb què guanya la Biennal d'Art de Tarragona i que es vincula amb allò que hem explicat a través de la factura d'un dibuix del qual se serveix per a la projecció del vídeo. Dividida en tres parts i realitzada a tres bandes amb el videoartista Albert Merino —per la projecció en vídeo— i l'artista Erick Beltran —pel que fa als textos del full de sala i el catàleg— el problema dels tres cossos de Dionís Escorsa és un assumpte que si no em treu el son des del punt de vista científic, em va despertar, des del punt de vista artístic, un entusiasme tan poc habitual com difícilment oblidable.

ARTIGA N° 39

Revista d'art i pensament contemporani